הכל ממירין · בהמה חולין זו תחת זו – של הקדש: **גמ' שאדם רשאי להמיר** · דהא כתיב "לא ימיר": **מומר** · דמתפסת עליה קדושה ושתיהן קדושות: **ופופג אם סתרבעים** · משום דאי לא "לא ימיר": **גמ' גמ' שאדם רשאי** [א] **דיעבד** · בתמיה לכתחלה ליט רשאי להמיר לכל דיעבד שפיר דמי: **ולא** תורה אור

ימיר · ומתני' קתני הכל ממירין אפי' לכתחלה: **ר"ג אומר אף הכי קתני הכל מתפיסין בתמורה אחד וכו'** · כלומר שמופסת קדושת תמורה בבהמה בין על פי אנשים בין על פי נשים (ג) ומשמע מ) (אפי') דיעבד יג) (כלומר) דאם המירה אפילו אמה מופסת על פיה קדושת תמורה ולא שאדם רשאי להמיר כו': **יורש** · שהמיר בקרבן שהפרישו אביו בחייו, שמתורתו תמורה: **יורש סומך** · על קרבן אביו שהפרישו אביו בחייו ולא הספיק להקריבו עד שמת: **מאי טעמא דר' יהודה** · דאמר יורש ליט ממיר: **ס"ג יליף ממילה סקדש מסוף סקדש** · גמר מהמלת הקדש כגון תמורה: **מסוף סקדש** · דהייט בהמיכה דהויא סמוך לשחיטה יג) ואי קשיא והא קרי לה לתמורה סוף הקדש במסכת מזיר (דף נא·) משום דלא אילייר אתם בהמיכה כלל והויא לה תמורה סוף הקדש לגבי קרבן שהמירו בו לתומו קרבן הוי לאמון ומיטופיו הוי שני אבל הכא דקא משמעינן בהמיכה הויא לה תמורה תחילת הקדש לגבי קרבן שהמירו בו לתומו קרבן הוי אינו שני אבל הכא דקא משמעינן בהמיכה הויא לה תמורה סוף הקדש לגבי קרבן שהמירו בו לתומו קרבן הוי אינו שני: **מנלן** · דיורש ליט סומך: **תלמא קרבנו כתיבי** · בשלמים כפי ויקרא מ"ח זכח שלמים קרבנו" מה "ואם עז קרבנו" ובשלמים כתיב שם סמיכה: **שכתיב קרבנו** · דמשמע על קרבן עצמו הוא סומך ולא על קרבן אביו: **בעלי חוברין לסמיכה** · שאם נשחטה כ' לו ג' על קרבן אחד קרינא אכל חד ומד קרבנו וכולן סומכין בו: **ניתני** · דלא מייחד קרבן דיליה כלומר כיון דלא הוי חלוט (ג) [ד] אבל אחד ואחד וכי כתיב קרא לקרבנו ולא לקרבן אביו: **מפר קרא נפקא** · דמשמע קרבנו ולא שניהם כיון של ישראל כיון של עובד כוכבים דלמשמעי עובד כוכבים עצמו אלא שמסוך לא צריך דלמרינן במנחות (דף נג·) ובתורת כהנים בני ישראל וסמך בני ישראל סומכין ואין העובדי כוכבים סומכין: **ואייתר ליה כו'** · ואכתי הוי "קרבנו" שלישי לקרבנו ולא קרבן אביו [דס"ד] דבל אביו ולא לאחר דמי אלא לאחר דמי אלא במזיד דקא מיבעיא לן אם לקרבן המתמורה נמי קריבה ואמרינן הכא דאם מרבעים בכתפיה וכשר כלומר: **לרבות אם היורש** · דהכי מלי למיכתב "ואם יורש דתמורתו תמורה": "אמר יורש" למאי הלכתא, לרבות את היורש דתמורתו תמורה: הכי

ו) [ד] מתני' דיעבד נמי דאם כי' · ל"ק

אלא אמר רב יהודה הכי קתני מתניתין הכל ממירין מתפיסין בתמורה · הכל שאמרו תהא ו תורה ו נתפס זה תחת זה וחזר פירוש הכל ממירין ולא משמע דממירין לכתחילה ואתרי קתני ולא שאדם רשאי להמיר [כלומר אע"ג דהכל מתפיסין לא שאדם רשאי להמיר] לכתחילה: הכל לאתויי כלומר מאי שייך דלא תנא: [לאי תויי יורש דמימר הקדש ר' יהודה הלכת הקדש דהייט תמורה שעכשו מכניסה לתא תמורה תחילה בהקדש לסוף הקדש דהייט מסיכה דהיכף לה שוראה דהייט סוף הקדש דכשהוא שוראה מיקליא הקדש ומה סוף הקדש יורש אינו מסוך דכתיב על ראש קרבנו ולא קרבן אביו הכי נמי אין מימר ואמר לי ר' דאף בסמכ' נזיר (דף נא·) משמע דתיא לתה קדשה אבה עצמו וסוף הקדש משמע תמורה · וחייבו שמא דהתם לא מיירי בסמיכה דהא מיירי בסמיכה משמע דראמרן · ואלא רבנן דסברי דיורש סומך הא כת' קרבנו דמשמע למשמי כלומר קרבנו ולא קרבן אביו מברי רבנן חלתא קרבנו כתיבי בסמיכה נבי שלמים ולא קרבן אביו מברי רבנן עובד כוכבים דאין קרבן עובד כוכבים מעתן סמיכה ולא קרבן חבירו דאין אדם סומך על קרבן חבירו] · כל בעלי חבורין לסמיכה · שאם הקריבו שנים או שלשה קרבן אחד כולן מוסכין עליו לכלל חד קרבן ליה קרבנו וסבירא ליה דיורש סומך דקרבן אביו דסר כמו קרבנו של יורש · ור' יהודה כל בעלי חבורין לסמיכה לית ליה · אייתר ליה חד קרבנו למשמעי יורש · ואיתיבא לעולם את לרבוי כל בעלי חבורין ומהיכא יליף ליה הא קא משוי הדיורו וקרבן עובד כוכבים מחד קרא נפקא ליה דתרוייהו אינן שלו אייתר ליה חד לרבוי כל בעלי חבורין:

מתפיסין בתמורה חמורתן קריבה אחד אנשים כו' דס"א אע"ג דכתיב אם המר ימיר להביא נשים אתני (קי"ח) [ריבוי] לומר שהיא קדושה להני נקט לשון לכתחילה שהן תלילין לומר שאף תמורת נשים קריבה ותו לא מידי · תום' אחרות: ג) תיבות והדר תני נמתק: ד) לך מקרא דכתיב: ה) ולא שאדם רשאי להמיר אלא שאם: ו) ר"ה דתניא יורש נלוון דתניא נרס' אבל בשמעה לא נזכר דברי ר' יהודה אלא דברי ר"מ · הר"ם ז"ל: ז) יהודה נירסת ספרים ישנים היא בענין אחר וכן היא הגירסא בתחילה ערכין אבל רש"י גרים בגעמוד: ח) נפקא ואייתר ליה: ט) ע' בהשמטות בסוף המסכת: י) לרבות את היורש: יא) רשאי להמיר דיעבד: יב) דיעבד כגון אם המירה: יג) לשוחטה · ואתרבי קרי לה והשאר נמתק: יד) סמיכה [דחלת קרבנו] כתיב [בשלמים ואם מן] הצאן [קרבנו] אם [כבש הוא מקריב] קרבנו וסמך ידו על ראש קרבנו א"נ בעו לכתיב בעניינא אע"ג דלא סמכין ליה אצל וסמך: טו) נשים נלוון הכא צריך למיתני לנשים משום דתמורה אינה בכל אדם שאינה בצבור · ע"כ: טז) עליה דס"א ודאי לאו שאין בו מעשה ואין לוקין עליו: יח) דכה"ר פריש בריש חולין דאיכא חבל לכתחילה ואיכא חבל דיעבר · יט) לי כדפרש"י התם: יט) שהקשה נלוון ליתני הכל ממירין ומוסיף את הארבעים ועיין בריש חולין בתוס' ד"ה: כ) משונה נלוון והקשה רבינו ברוך דסרבל ממירין שמעינן תרי דיחוש שמא ויורש ומהבל שרחפון לא שמעינן כי אם כותי דצריך לומר דמסתרין בלא הבל לא משמע מידי ע"כ בני"ש ד"ה א"כ כי פריך בחולין מהבל מערכין ונודרין לימא דלמיד צריך כדמשני הבא ר"ל דלא אסרינן הכי רק היכא דלקי והיינו דאם בשלמים סיפא מתניא: כא) לשוחטה והא דקרי לתמורה סוף הקדש במסכת נזיר משום דלא אייתרן התם: כב) ג' קרבנו כתיב הר בבקר וחד בצאן וחד בכבש ופי' קרבנו ולא קרבן חבירו וקשה דבמ' ב' מדות דרשינן דיו ולא יד אשתו ולא יד שלוחו ולא יד לאו קרבנו ולא קרבן חבירו ר"ל דאי לאו קרבנו ולא קרבן חבירו לא הוי מוקמינן ליה בעובד כוכבים דאי לאו אלא חד הוי מוקמינן ליה בעובד כוכבים דאי לאו אלא חד הוי מוקמינן ליה בעובד כוכבים אבל חבירו סומך ואע"ח ולפות לי ידו ולא יד אשתו תיתקן ליה דבני ישראל סומכין ולא נשים מוכמת ר"ל דהא"א ה"ם קרבן עצמן אבל בקרבן בעלה אימא דסומכות: כל] מזה נלוון וכן לר' יהודה אי לא כתב כי אם המר ימיר הוי נמי מוקי לדבות ידיש דהבי משמע

מפי ואתא קרבנו למעם והמר יפיר לדבות אשה: כה) יורש אמר דסומך:

ו) נרמה דל"ל וסיפא דמני אלא שאם סמיך מומר מוכרח לגמרי מכוס לגרוך לכיים וסופג לת כתרבעים אלא הוי שייך וכו' ·

הגהות הגר"א [א] גמ' והדר תני כו' · גרס"ל דשלי דיעבד · להמיר בעל מומר ל"ג: [ב] שם ומסברא מקבלינן · הכל ממירין לכתחלה ל"ג: [ג] שם דמיתר · ל"ל ומיתר: [ד] רש"י ד"ה ניתי · מכל ל"ל:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומיתר לא ימיר מ"ד: (ב) רש"י ד"ה ר"ג אלא וכו' אלא על פי נשים ומומר דמשמע לפילו דיעבד כלומר דאם המירה: (ג) ד"ה נים ליה וכו' מלוס לכל אמר וכו' אלא קרבן אביו:

[ל"ל אלא שאם]

[ל"ל דתניא]

אחרי דמתפיסת בתמורה · הכל שאמרו תהא ו תורה ו נתפס זה תחת זה וחזר פירוש הכל ממירין ולא משמע דממירין לכתחלה ואתרי קתני ולא שאדם רשאי להמיר [כלומר אע"ג דהכל מתפיסין לא שאדם רשאי להמיר] לכתחלה: הכל לאתויי כלומר מאי שייך דלא תנא: [לאי תויי יורש דמימר הקדש ר' יהודה הלכת הקדש דהייט תמורה שעכשו מכניסה לתא תמורה תחילה בהקדש לסוף הקדש דהייט מסיכה דהיכף לה שוראה דהייט סוף הקדש דכשהוא שוראה מיקליא הקדש ומה סוף הקדש יורש אינו מסוך דכתיב על ראש קרבנו ולא קרבן אביו הכי נמי אין מימר ואמר לי ר' דאף בסמכ' נזיר (דף נא·) משמע דתיא לתה קדשה אבה עצמו וסוף הקדש משמע תמורה · וחייבו שמא דהתם לא מיירי בסמיכה דהא מיירי בסמיכה משמע דראמרן · ואלא רבנן דסברי דיורש סומך הא כת' קרבנו דמשמע למשמי כלומר קרבנו ולא קרבן אביו מברי רבנן חלתא קרבנו כתיבי בסמיכה נבי שלמים ולא קרבן אביו מברי רבנן עובד כוכבים דאין קרבן עובד כוכבים מעתן סמיכה ולא קרבן חבירו דאין אדם סומך על קרבן חבירו] · כל בעלי חבורין לסמיכה ·

ר' אליעזר נמי דלא לגבי דיין עבד שחוצה לארץ דלדין אם בנו כולהו הוא חיבור לגבי דיין ואינו חיבור בסוגיה דמתחלן לבכורים